

Ελληνικές Βιβλιοθήκες:

Το μέλλον είναι πράγματι εδώ, αλλά προς το παρόν, το παρελθόν δεν έχει φύγει ακόμη.

[Αφιερώνεται σε όσους συν-δημιουργούν το μέλλον]

Για ορισμένους ανθρώπους και οργανισμούς που ανήκουν στο παρελθόν, το “μέλλον” είναι απλό: μοιάζει με ένα λεωφορείο που το περιμένουν στη στάση να έρθει να τους μεταφέρει.

Για άλλους ανθρώπους και οργανισμούς που ανήκουν στο μέλλον, το “μέλλον” είναι πιο περίπλοκο, πιο απαιτητικό σε ενέργειες. Χρειάζεται να εντοπίζουν και να αναγνωρίζουν ανάγκες και δυνατότητες, να σχεδιάζουν και να κατασκευάζουν “λεωφορεία”, να ανοίγουν “λεωφόρους”, να αναγείρουν “σταθμούς» και να τοποθετούν «στάσεις”, να εκπαιδεύουν «οδηγούς, μηχανικούς και επιβάτες», να οργανώνουν «δρομολόγια» για να μεταφέρουν στο μέλλον όσους περιμένουν στη «στάση» το «μέλλον».

Για ορισμένους ανθρώπους και οργανισμούς που ανήκουν στο παρελθόν, το αντικείμενο των βιβλιοθηκών ήταν, είναι και θα είναι τα βιβλία, όπως τα γνωρίζουμε τα τελευταία τετρακόσια πενήντα χρόνια.

Για άλλους ανθρώπους και οργανισμούς που ανήκουν στο εκάστοτε μέλλον, το αντικείμενο των βιβλιοθηκών ήταν, είναι και πιθανόν να συνεχίσει να είναι η διάδοση της ανθρώπινης σκέψης με τη μορφή της οργάνωσης της περιεχόμενης πληροφορίας, η σύμπραξη στη διαδικασία της ανακάλυψης, της μάθησης και της γνώσης.

Δεν θυμόμαστε έναν/μία βιβλιοθηκονόμο επειδή τοποθετούσε ευθύγραμμα τα βιβλία στα ράφια. Τον/την θυμόμαστε επειδή γνώριζε τι περιέχουν τα τοποθετημένα στα ράφια βιβλία και μισοκλείνοντας το μάτι μας οδηγούσε στο περιεχόμενο που χρειαζόμασταν, τη συγκεκριμένη στιγμή, για τη συγκεκριμένη περίπτωση

Λόγω της φύσης τους οι βιβλιοθήκες του 21^{ου} αιώνα, όπως και όλων των εποχών, έχουν μνήμη. Οι βιβλιοθήκες δεν είναι συμβατές με την ανιστορικότητα. Μια σύντομη αναδρομή μας βοηθάει να θυμηθούμε ότι άνθρωποι και οργανισμοί του μέλλοντος υπήρχαν και στο παρελθόν και να βγάλουμε συμπεράσματα για το δικό μας παρόν και μέλλον. Τις δεκαετίες 1890-1940 ή τότε «νέες τεχνολογίες» της μικροφωτογραφίας, του ραδιοφώνου και της μόλις νεοεμφανισθείσας τηλεόρασης υπόσχονταν πολλά. Συζητήσεις ανάλογες με τη σημερινή, προβληματισμοί, προτάσεις, πρωτοβουλίες αλλά και σημαντικά έργα υπήρξαν και στο παρελθόν.

Οι οραματιστές δεν έλειψαν σχεδόν από καμία περίοδο της κοινωνικής και της τεχνολογικής ιστορίας, αυτό που ίσως έλειψε ήταν οι αναγκαίες συνθήκες και κυρίως οι κατάλληλες τεχνολογίες.

Το 1934 ο Paul Otlet¹ στο έργο του *Πραγματεία περί τεκμηρίωσης. Το βιβλίο περί βιβλίων. Θεωρία και πρακτική* (“*Traité de la documentation. Le livre sur le livre: Théorie et pratique*”) συνδυάζει στοιχεία που με τη σημερινή τεχνολογία θα τα συγκρίναμε με την εικονική πραγματικότητα (virtual reality), τη διαδραστική τηλεόραση (interactive TV), την εξ αποστάσεως πρόσβαση (remote access), το υπερκείμενο (hypertext) και τις υπερσυνδέσεις (hyperlinks), τις τεχνικές ανάκτησης πληροφοριών (information retrieval techniques), τις τεχνολογίες πληροφόρησης (information technologies), τις στρατηγικές αναζήτησης (search strategies), τις διασυνδεδεμένες βάσεις δεδομένων (interconnected databases), τα συστήματα διαχείρισης βάσεων δεδομένων (Database Management Systems), τα δίκτυα επιστημονικής επικοινωνίας (scholarly communication networks), τα

πολυμέσα (multimedia), την τηλεδιάσκεψη (teleconference) και τη «σύγχρονη αντίληψη» της διάχυσης της πληροφορίας:

«Κινηματογράφος, φωνογράφος, ραδιόφωνο, τηλεόραση αυτά τα εργαλεία θεωρούμενα ως αντικαταστάτες του βιβλίου έχουν γίνει στην πραγματικότητα το νέο βιβλίο, το πιο ισχυρό μέσο για τη διάδοση της ανθρωπίνης σκέψης. Με το ραδιόφωνο όχι μόνο θα μπορεί οποιοσδήποτε να ακούσει αλλά και να μιλήσει. Με την τηλεόραση όχι μόνο θα μπορεί κάποιος να βλέπει τι συμβαίνει οπουδήποτε, αλλά οποιοσδήποτε θα μπορεί να βλέπει ότι θέλει από τη δική του οπτική και ενδιαφέρον. Από την πολυθρόνα του οποιοσδήποτε θα ακούει, θα βλέπει, θα συμμετέχει, θα μπορεί ακόμη να επευφημεί, να τραγουδάει σε μια χορωδία, να προσθέτει τη φωνή της συμμετοχής...² του σε εκείνες όλων των άλλων». (Otllet 1934 σελ.: 431)

Και ένα χρόνο αργότερα στο έργο του *Κόσμος. Δοκίμιο περί καθολικότητας. Γνώσεις περί κόσμου. Αισθήματα του κόσμου. Οργανωμένη δράση και σχέδιο του κόσμου* "Monde: essai d'universalisme: Connaissances du monde. Sentiments du monde. Action organisée et plan du monde", οραματίζεται μια:

«[Σ]υσκευή ανεπηρέαστη από την απόσταση, που θα συνδυάζει την ίδια στιγμή ραδιόφωνο, ακτίνες Χ, κινηματογράφο και μικροσκοπική φωτογράφιση. Όλα τα πράγματα του σύμπαντος και όλα τα ανθρώπινα θα καταγράφονται από απόσταση μόλις δημιουργούνται. Έτσι δημιουργείται η κινούμενη εικόνα του κόσμου, η μνήμη του, το αντίτυπο της αλήθειας του. Από μακριά οποιοσδήποτε θα μπορεί να διαβάζει οποιοδήποτε εδάφιο εκτεταμένο ή περιορισμένο στο θέμα του ενδιαφέροντός του, που θα προβάλλεται στην προσωπική του οθόνη. Έτσι από την πολυθρόνα του, οποιοσδήποτε θα μπορεί να μελετά το σύνολο της δημιουργίας ή ιδιαίτερα μέρη της». (Otllet 1935 σελ.: 390-391)

Το 1935 ο Γερμανός βιβλιοθηκονόμος Walter Schürmeyer³ μοιάζει να «αφηγείται το μέλλον»:

«Τι επανάσταση θα μπορούσε να φέρει η τηλεόραση στην ανάκτηση πληροφοριών και ειδικότερα στις βιβλιοθήκες. Ίσως μια μέρα θα δούμε τα αναγνωστήριά μας έρημα και στη θέση τους μια αίθουσα χωρίς ανθρώπους, όπου θα εμφανίζονται βιβλία που θα ζητούνται τηλεφωνικά, τα οποία θα διαβάζουν οι χρήστες στα σπίτια τους από την τηλεόραση». (Schuermeyer 1936)

Εξήντα περίπου χρόνια αργότερα, χάρη στην ευρεία διάδοση των τεχνολογιών της ψηφιακής-διαδικτυακής πληροφόρησης, οι οραματισμοί αυτοί έγιναν πράξη καθημερινή και τρόπος ζωής. Από το τέλος του προηγούμενου αιώνα τα αναγνωστήρια των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών δεν είναι βέβαια ακόμη έρημα, αλλά οι χρήστες μπορούν ήδη να αναζητούν, να εντοπίζουν, να ανακτούν και να μελετούν τα άρθρα των ηλεκτρονικών περιοδικών, βιβλίων και ένα ευρύ φάσμα και ένα τεράστιο πλήθος πληροφοριών από την άνεση του γραφείου τους και του σπιτιού τους.

Μια αντιπροσωπευτική κατάσταση παρουσιάζεται (μεταξύ άλλων) στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου (<http://library.ucy.ac.cy>), στη Βιβλιοθήκη που έχω την τιμή και χαρά να διευθύνω τα τελευταία δέκα χρόνια. Μια σύγκριση σε αριθμούς μας δείχνει τις τάσεις που έχουν ήδη σιαμορφωθεί:

300.000 βιβλία έντυπα, 20.000 ηλεκτρονικά έκδοσης των τελευταίων δέκα ετών, αλλά και 200.000 ελεύθερα πνευματικών δικαιωμάτων των τελευταίων αιώνων, τα τελευταία διαθέσιμα σε όλους.

900 έντυπα περιοδικά και 25.000 ηλεκτρονικά περιοδικά (χάρη στη συμμετοχή της Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου στο Σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών - HEAL-link)

0 έντυπες και 156 ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων

500 φυσικές επισκέψεις καθημερινά στους χώρους της βιβλιοθήκης και 2500 διαδικτυακές

12 ώρες λειτουργία στους φυσικούς χώρους καθημερινά και 24 X 365 στον ιστοχώρο της βιβλιοθήκης.

40 (πολύ-)πτυχιούχοι σε σύνολο 49 εργαζομένων.

Οι χρήστες (φοιτητές, καθηγητές και «εξωτερικοί») μπορούν

- να μελετούν τα πρωτότυπα κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας,
- να βλέπουν τις πρώτες δημοσιεύσεις του Παλαμά στο Νουμά (ψηφιακή συλλογή περιοδικών από το ΕΛΙΑ),
- να σημειώνουν ή και να ηχογραφούν τα προσωπικά τους σχόλια στο περιθώριο του βιβλίου τους σε pdf,
- να διασυνδέουν βιογραφικά με πλήρη κείμενα άρθρων, φωτογραφίες και κινούμενες εικόνες με χάρτες,
- να αναζητούν χημικές ενώσεις με βάση το συντακτικό τύπο,
- να πειραματίζονται με οικονομικά και δημογραφικά δεδομένα να δημιουργούν οικονομετρικά μοντέλα για τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στις αγορές των ευρωπαϊκών χωρών,
- να διαβάζουν, να ακούν και να βλέπουν τη σύγχρονη ιστορία της Κύπρου μέσα από τις ψηφιοποιημένες φωτογραφίες, βιβλία, βίντεο και ηχογραφήσεις των αφηγήσεων κυπρίων αγωνιστών και προσφύγων (συλλογές ΣΙΜΑΕ: Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα ΕΟΚΑ 1955-1959, ΚΕΕ: Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών),
- να θαυμάζουν δείγματα της τέχνης των κυπρίων ζωγράφων (Διαμαντή, Λαδόματου, Κάνθου, Καραγιάν),
- Παράλληλα να μοιράζουν τις σκέψεις τους με τη μορφή επιστημονικών εργασιών, ανακοινώσεων, τεχνικών εκθέσεων σε όλο τον πλανήτη με την κατάθεση σε ιδρυματικά και θεματικά καταθετήρια και τη συνεχή ενημέρωση των βιβλιογραφικών βάσεων δεδομένων με την επιστημονική παραγωγή τους, (Refworks)
- Μια από αυτές τις ψηφιακές συλλογές είναι η e-BiBa η ελληνική βιβλιοθηκονομική βάση. Σε αυτή θα κατατεθούν οι σημερινές ομιλίες εφόσον οι ομιλητές και ο διοργανωτής δώσουν τη σχετική άδεια.

Αν προχωρήσουμε σε συγκεκριμένα συστήματα και εφαρμογές θα δούμε την παρουσία και δραστηριοποίηση της βιβλιοθήκης που αξιοποιεί:

- το Facebook <http://www.facebook.com/pages/University-of-Cyprus-Library/39603364818?ref=ts>
- το Ask a librarian - Ρωτήστε ένα Βιβλιοθηκονόμο με Στιγμιαία Ηλεκτρονική Συνομιλία (Chat) με το meebo http://library.ucy.ac.cy/reference_desk/ask_librarian_gr.htm
- το ιστολόγιο «Scripta πτερόεντα» <http://libblog.ucy.ac.cy/>
- online εισηγήσεις αγοράς βιβλίων από τους χρήστες

- online προτάσεις βελτίωσης των υπηρεσιών μας
- online υποδείξεις και παράπονα για τους χώρους μας (εντάξει ... θα πάμε στο νέο κτήριο του Jean Nouvel σύντομα)
- αξιοποίηση του συστήματος LIBQUAL+ από την έρευνα ικανοποίησης χρηστών
- Και ενεργή συμμετοχή σε συνεργατικές δράσεις: όπως στο Σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, στο Σύνδεσμο Κυπριακών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, στο Συλλογικό Κατάλογο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, στο Συλλογικό Κατάλογο Κυπριακών Βιβλιοθηκών, δίκτυα διαδανεισμού, συμβολή στην EUROPEANA, κλπ.

Για τη διαχείριση της γνώσης και χρήση μεταξύ του προσωπικού της βιβλιοθήκης χρησιμοποιούμε:

- Forum (εσωτερική χρήση) με χίλιες περίπου αναρτήσεις
- ΒiΠαΚυ-redia το εσωτερικό wiki μας για τις συνεργατική σύνταξη οδηγιών, γραπτών διαδικασιών, πολιτικών
- GPLI για την απογραφή και υποστήριξη των υπολογιστικών συστημάτων μας
- INS live για παρακολούθηση των έργων μας
- Doodle για το συντονισμό των συναντήσεων
- Google Docs για συνεργασία στη σύνταξη κειμένων
- Mindmanager για την καταγραφή και οργάνωση των ιδεών μας
- Κλπ. κλπ

Πολλές από αυτές τις δραστηριότητες εντάσσονται στο πλαίσιο αυτού που συμβατικά θεωρούμε μέλλον. Για κάποιες από αυτές το μέλλον μοιάζει με το λεωφορείο που περιμένει κανείς στη στάση. Κάποιες άλλες συνιστούν το χτίσιμο του μέλλοντος.

Ψευδαισθηση της επάρκειας και η ανάγκη των συνεργασιών

Οι δυνατότητες εντοπισμού και ανάκτησης πλήθους πληροφοριών και τεκμηρίων, τα οποία προσφέρονται στον χρήστη από το χώρο της βιβλιοθήκης αλλά και εκτός, δίνουν την εντύπωση ότι τα χαρακτηριστικά της αυτάρκειας και αυτόνομης λειτουργίας κάθε μεμονωμένης βιβλιοθήκης αυξάνονται με την ανάπτυξη και διάδοση των τεχνολογιών πληροφόρησης. Αυτό ισχύει, ασφαλώς, αλλά μόνο για την προσέγγιση του θέματος από την οπτική του χρήστη. Από την πλευρά της οργάνωσης και του σχεδιασμού των λειτουργιών και υπηρεσιών της βιβλιοθήκης, η εξέλιξη των τεχνολογιών πληροφόρησης αυξάνει συνεχώς την αλληλεξάρτηση και την ανάγκη συνεργασίας μεταξύ βιβλιοθηκών.

Η μελλοντική βιβλιοθήκη διαφοροποιείται από αυτό που υπάρχει ως αρχέτυπο στην αντίληψή μας: χώρος συγκέντρωσης και οργάνωσης υλικού. Μετατρέπεται σε συστατικό ενός παγκόσμιου πλέγματος πληροφοριακών πηγών. Η εξέλιξη των τεχνολογιών επιβάλλει, παράλληλα με την συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών, τη διατμηματική συνεργασία και την υπέρβαση γεωγραφικών, επιστημονικών και πολιτισμικών συνόρων.

Οι βιβλιοθήκες, δρώντας ως λειτουργικά «αυτονομημένες» οντότητες εντός των Ιδρυμάτων στα οποία ανήκουν, «εκχωρούν» εθελοντικά ένα μέρος της «σχετικής αυτονομίας» τους σε κοινοπρακτικές οντότητες, για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση της αποστολής τους.

Οι συνεργασίες των βιβλιοθηκών εντάσσονται πλέον στην προσπάθεια να εξασφαλίσουν την ακεραιότητα ολόκληρου του πληροφοριακού συστήματος και όχι απλά της ιδρυματικής συλλογής τους.

Αναλαμβάνουν τη δημιουργία και διατήρηση ψηφιακού υλικού όχι μόνο για τους «άμεσους» χρήστες του οργανισμού στον οποίο ανήκουν αλλά για όλους τους παράγοντες οι οποίοι συναποτελούν το ψηφιακό περιβάλλον.

Η ανάγκη σχεδιασμού εθνικής πολιτικής για τις βιβλιοθήκες

Παρά το ότι οι διάφορες κατηγορίες βιβλιοθηκών (Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες, Λαϊκές-Δημοτικές-Δημόσιες, Ερευνητικές-ειδικές, Σχολικές κλπ.)

- i. απευθύνονται σε διαφορετικές ομάδες χρηστών (ακαδημαϊκούς, ερευνητές, φοιτητές, μαθητές, πολίτες, «κοινό», επαγγελματίες κλπ.),
- ii. χειρίζονται υλικό διαφορετικού περιεχομένου (βιβλία, περιοδικά, οπτικοακουστικό, εφημερίδες, ηλεκτρονικές πηγές, βάσεις δεδομένων, επιστημονικά, εκλαϊκευμένα) και
- iii. χρηματοδοτούνται από διαφορετικές πηγές και φορείς (υπουργεία, Δήμοι, ιδιωτικά ιδρύματα κλπ.)

εντούτοις, η ύπαρξη κοινών επιστημονικών, τεχνικών και οικονομικών θεμάτων και η αδυναμία συστηματικής αντιμετώπισης αυτών των θεμάτων σε επίπεδο μεμονωμένης βιβλιοθήκης, αλλά ακόμη και σε επίπεδο κατηγορίας βιβλιοθηκών, προβάλλει ως μοναδική δυνατότητα ορθολογικής αντιμετώπισης, τη δημιουργία μηχανισμού διαμόρφωσης πολιτικής για τις βιβλιοθήκες όλων των κατηγοριών με τη μορφή «Εθνικού Συμβουλίου Βιβλιοθηκών».

Οι άριστες ή βέλτιστες πρακτικές συμπληρώνουν και αναδεικνύουν την εθνική πολιτική για τις βιβλιοθήκες, δεν την υποκαθιστούν.

Οι δραστηριότητες που αφορούν υποδομές, οριζόντιες ανάγκες και δράσεις δεν μπορούν να αναληφθούν από τις μεμονωμένες βιβλιοθήκες, αλλά από συνεργατικά σχήματα ιεραρχίας ανώτερων επιπέδων, αντίστοιχων με τις προβληματικές καταστάσεις που παρουσιάζονται. Αναφέρω μερικά από τέτοια θέματα.

- Συνεργασία των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών για πρόσβαση σε κοινοπρακτικές συλλογές ηλεκτρονικών περιοδικών και βάσεων δεδομένων Τα Πανεπιστήμια τρέφονται με την επιστημονική γνώση, η οποία κοστίζει. Επί δεκαετίες, δρώντας μεμονωμένα δεν μπορούσαν να καλύψουν τις πληροφοριακές ανάγκες. Όταν συνεργάστηκαν (1997-2009) το πέτυχαν. Η αδιάλειπτη συνέχιση και εξασφάλιση της χρηματοδότησης στην κοινοπραξία δεκαπλασιάζει την αγοραστική αξία των διατιθέμενων οικονομικών πόρων.
- Οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες είναι εργαλείο επιβίωσης για την Κοινωνία. Οι Δημοτικές και Δημόσιες Βιβλιοθήκες είναι εργαλείο ζωής. Η κοινωνία χρειάζεται και τις δύο (και τις άλλες) κατηγορίες, κάποιες για να επιβιώσει και άλλες για να ζήσει.
- Συνεργασίες ομοειδών εντός της ίδιας κατηγορίας βιβλιοθηκών αλλά και διαφορετικών κατηγοριών σε περιφερειακό επίπεδο.
- Συλλογικός Κατάλογος των Ελληνικών Βιβλιοθηκών, απαλλαγή από τις πολλαπλές και διαφορετικές καταλογογραφίες, εξοικονόμηση χρόνου για παραγωγικές δραστηριότητες των βιβλιοθηκών και των ανθρώπων τους.
- Σύστημα διαδανεισμού (αξιοποιεί τον υπάρχοντα πλούτο σε απομακρυσμένες βιβλιοθήκες, ανοίγει ορίζοντες στην τοπικότητα)
- Ψηφιακή συντήρηση. Είμαστε ακόμα στην αρχή μιας εποχής, οφείλουμε να προετοιμαστούμε για τη εξασφάλιση της ψηφιακής διατήρησης της γνώσης.
- Η πρόκληση της ανοικτής πρόσβασης (open access) έχει δύο πυλώνες: τα ανοικτά καταθετήρια και τα περιοδικά ανοικτής πρόσβασης. Και στους δυο πυλώνες η συνεργατική προσέγγιση και η εθνική πολιτική είναι εκ των ων ουκ άνευ.

- Η θεσμοθέτηση διαδικασιών, δραστηριοτήτων δεν υποκαθίσταται από «πρωτοβουλίες» και «φαεινές ιδέες».
- Οι ρυθμίσεις για τη προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας δεν μπορούν να αγνοούν τη χρήση της πληροφορίας και την ελευθερία στη ροή της. Οι βιβλιοθήκες λειτουργούν μερικές χιλιάδες χρόνια αλλά αυτό από μόνο του δεν εξασφαλίζει τη συνέχεια αυτών των λειτουργιών.
- Η συμμετοχή σε διεθνή φόρα, lobbying σε Ευρωπαϊκή Ένωση, εθνική εκπροσώπηση (π.χ. θέματα διανοητικής ιδιοκτησίας), συστηματική επικοινωνία, ενημέρωση τροφοδότηση των εκπροσώπων μας. Η απουσία από αυτούς τους χώρους δεν αφήνεται στη τύχη.
- Δημιουργία Διαρκών Επιτροπών Εμπειρογνομώνων από επιστήμονες του κλάδου. Η συντονισμένη εκπροσώπηση σε διεθνείς οργανισμούς και ενώσεις (IFLA, LIBER, EUA, UNICA, EUA, Διεθνών Προτύπων, MARC, AACR2, FRBR, RDA, DC, OAI PMH, DAISYbooks, κινήσεων Open Access κλπ.).

Εν κατακλείδι

Οι Βιβλιοθηκονόμοι – Επιστήμονες Πληροφόρησης, οφείλουν ως άτομα και ως κλάδος να μην αναμένουν το μέλλον, στη στάση της «αδιαφορίας – άγνοιας - απογοήτευσης».

Οι βιβλιοθηκονόμοι – επιστήμονες πληροφόρησης γνωρίζουν ότι αρκετά από τα προηγούμενα θέματα έχουν λυθεί σε άλλες χώρες εδώ και δεκαετίες.

Στη δική μας χώρα μόλις άρχισαν να επιλύονται και ... διακόπτονται.

Στη δική μας χώρα δεν χρησιμοποιούμε απλά ένα δίκτυο διαδανεισμού, πρέπει πρώτα να το χτίσουμε και μετά να το χρησιμοποιήσουμε.

Στη δική μας χώρα πρέπει να κατοχυρώσουμε το αυτονόητο.

Το μέλλον των βιβλιοθηκών συνδημιουργείται με τη σύμπραξη πολλών, μικρών και μεγάλων, παλαιών και νέων, επιφανών και ταπεινών, αναγνωρίσιμων και αγνώστων που όμως όλοι αυτοί έχουν κάτι κοινό που τους διακρίνει: αγαπούν πολύ αυτό που κάνουν, πιο πολύ από όσους βρίσκουν έτοιμη τη «στάση» και έτσι απλά «ανεβαίνουν» στο «λεωφορείο». Αγαπούν αυτό που κάνουν ασύγκριτα περισσότερο από όσους (λίγους που ανήκουν στο παρελθόν) προσπαθούν να τους κατεβάσουν από το μέλλον που οι πολλοί συνδημιουργούν.

Σχετική Βιβλιογραφία

Buckland, Michael. 1992a. Emanuel Goldberg, Electronic Document Retrieval, and Vannevar Bush's Memex. *Journal of the American Society for Information Science* 43, no. 4: 284-94.

———. 1992b. *Redesigning Library Services: A Manifesto*. Michael Buckland, American Library Association.

———. 1992c. The Retrieval Problem in Photography. *Journal of the American Society for Information Science* 43, no. 4: 295-98.

Buckland, Michael, and Trudi Bellardo Hahn. 1997. Introduction. *Journal of the American Society for Information Science* 48, no. 4: 285-88.

Otlet, Paul. 1934. *Traite de la documentation. Le livre sur le livre: Théorie et pratique*. Liege: Centre de Lecture publique de la Communauté française.

———. 1935. *Monde: essai d'universalisme: Connaissances du monde. Sentiments du monde. Action organisée et plan du monde*. Bruxelles: Éditions Mundaneum, D. Van Keerberghen et fils.

Φίλιππος Τσιμπόγλου «Συνεργασίες βιβλιοθηκών. Μια συστημική προσέγγιση» 504 σελ., Εκδόσεις Παπασωτηρίου, Αθήνα 2008, ISBN 978-960-7182-02-9.

Σημειώσεις

¹ Ο Paul Otlet ίδρυσε στις Βρυξέλλες το Insitute International de la Bibliographie (IIB) και την International Federation for Documentation (FID). Μαζί με τον Henri La Fontaine και την ομάδα συνεργατών τους και με βάση το DDC (Dewey Decimal Classification) δημιούργησαν το UDC (Universal Decimal Classification). Οι ιδέες και η δράση του Otlet ενέπνευσαν τους Αμερικανούς τεκμηριωτές και επιστήμονες πληροφόρησης, οι οποίοι ίδρυσαν το American Documentation Institute (ADI). Τα πρώτα χρόνια της δημιουργίας του, οι τεχνολογίες της φωτογραφικής επιστήμης και κυρίως τα μικροδελτία και οι μικροταινίες είχαν αναχθεί από μια μερίδα του ADI σε κυρίαρχο μέσο διάδοσης της πληροφορίας (Sherra 1983 σελ. 380). Το ADI μετεξελίχθηκε το 1968 στην American Society for Information Science (ASIS) και το 2002 μετονομάστηκε American Society for Information Science and Technology (<http://en.wikipedia.org/wiki/Otlet>)

² Πολύ πιθανόν να αναφέρεται σε ... εξ αποστάσεως «Κατασκε». Στο ίδιο έργο ο Otlet αναφέρει και τη δυνατότητα αποσύνθεσης και επανασύνθεσης εδαφίων από βιβλία, την εξ αποστάσεως ανάγνωση (tele-reading) από μεγάλες βιβλιοθήκες (Otlet 1934 σελ.: 238), την αυτόματη ευρετηρίαση, την προσθήκη σημειώσεων επί των εγγράφων, τη διασύνδεση με συσχετιζόμενα εδάφια κλπ. (Otlet 1934 σελ.: 391).

³ Ο Walter Schiirmeyer ήταν βιβλιοθηκονόμος στην Kunst und Technik Bibliothek στη Φρανκφούρτη, τη δεκαετία του 1930 και ενεργό μέλος στους κύκλους των τεκμηριωτών. Υπήρξε πρόεδρος της Επιτροπής Τεχνικών Μεθόδων Τεκμηρίωσης (Buckland 1992a σελ.: 290)